N°. 109. 1844.

BREDASCHE COURANT

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD.

ZONDAG 15 SEPTEMBER.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 12den September.

De *Constitutionnel* zegt, dat er bevelen gegeven zijn voor 's konings inscheping te Treport aan boord van de stoomboot *Gomer* op den 8sten October, zoodat Z. M., gelijk ook de *Times* heeft gemeld, den 9den op Windsor kan zijn. De koning zou vijf dagen in Engeland verblijven; de heer *Guizot* en waarschijnlijk de maarschalk *Soult* zouden den koning vergezellen.

— Van regeringswege is een rapport van den Prins *van Joinville* openbaar gemaakt nopens de militaire operatien tegen de Maroccaansche kusten, van den 5 tot den 23 Augustus. Het grootste gedeelte van dit rapport behelst niets dan bijzonderheden nopens het beschieten van Tanger en Mogador, en dus reeds bekende daadzaken. Een naschrift van den 23 deelt het berigt mede, nopens den nieuwen aanval van de zijde der Maroccanen, waarvan het berigt reeds voor een paar dagen is bekend geworden. Het blijkt echter, dat dit berigt, zoo als het door de dagbladen werd medegedeeld, zeer overdreven is geweest. Het rapport meldt omtrent dit punt, namelijk, dat op gemelden dag, nadat reeds een gedeelte van het eskader naar Cadix was teruggezonden, van een' der torens van de stad een kanonschot werd gelost en een kogel te midden der Franschen in de haven viel. De Prins *van Joinville* zond dadelijk een' scheepsluitenant met 160 man af, om den toren te bemagtigen. Zonder tegenstand werd de toren met ladders beklommen, alwaar de laatste aldaar gevonden wordende kanonnen werden vernageld. Op den toren kon men in de stad zien, welke verlaten en schrikkelijk verwoest scheen.

Berigten uit Algiers tot den 5den September melden dat de maarschalk *Bugeaud* dien zelfden dag aldaar gewacht werd. Het dagblad *l'Afrique* geeft een berigt uit Algiers van denzelfden dagteekening, volgens welk *Abd-el-Kader* onverwacht in het zuiden van de fransche bezittingen verschenen was. Dit berigt zal echter wel bevestiging behoeven.

Nog verzekert men dat de Prins *van Joinville* in eene zijner jongste depeches de autorisatie had gevraagd, om Tanger andermaal te bombarderen, er troepen te ontschepen en de stad te bezetten, doch een weigerend antwoord bekomen had. De stedelijke raad van Toulon die eene som van 20000 fr. had toegestaan om den Prins *van Joinville* te ontvangen, heeft zich willen verzekeren of de Prins werkelijk de terugreis over die stad zou nemen, en zulks alzoo regtstreeks aan den minister gevraagd. Op het bevestigend antwoord, worden de toebereidselen met ijver voortgezet; twee triomfbogen worden in de stad opgerigt en de groote zaal van het raadhuis tot eene danszaal ingerigt.

— Een onzer dagbladen meent dat het Ministerie, thans van zijne dringendste bezigheden ontslagen, in de maand October de nog overige driehonderd millioenen der leening van vierhonderd en vijftig millioen francs zal negotiëren. Dit dagblad laakt overigens de handelwijze om eene leening ten deele te negotiëren, en klaagt dat dit sedert twee jaren op de effectenbeurs drukt.

— Verscheidene ingenieurs der marine hebben van den minister *de Mackau* in last naar Engeland te vertrekken, ten einde de proefnemingen bij te wonen van kapitein *Warner*, die het middel meent gevonden te hebben om schepen op eens geheel te vernielen.

— De minister van openbare werken heeft de aanbesteding tegen den 25sten September aangekondigd van de noodige locomotieven en tenders voor den spoorweg van Parijs naar de belgische grenzen.

— Uit Metz wordt van den 7 dezer geschreven, dat aldaar nog vele personen van rang zijn aangekomen; onder anderen noemt men den Hertog *Bernard* van Saksen-Weimar, die aan het hôtel der prefectuur is afgestapt, waar ook de Hertog *van Nemours* zijnen intrek heeft genomen. De Zoon van den Hertog van Saksen-Weimar en kapitein *Gordon*, zoon van lord *Aberdeen*, werden den 8sten verwacht. De toeloop van vreemdelingen om de militaire manoeuvres bij te wonen is zeer groot; op dit oogenblik zijn Pruissen, Engeland, de Nederlanden, Spanje, Belgie, Baden, Oostenrijk en andere Mogendheden aldaar vertegenwoordigd.

De manoeuvres zullen tusschen den 15den en 20sten geëindigd zijn. De hertog *van Nemours* zal zich vervolgens naar Lyon begeven, aldaar eenige dagen vertoeven en op het laatst der maand alhier terug zijn.

— De admiraal *de Moges*, van Haïti komende, wordt aanstaanden Zaturdag alhier verwacht. Reeds zou hij een rapport over den toestand van het eiland aan den minister van marine opgezonden hebben.

— Als een bewijs van de langzaamheid, waarmede de constructie der groote schepen op de koninklijke marine-werven voortgaat, wordt aangehaald, dat het linieschip van den eersten rang *la Ville de Paris*, waarvan in 1807, nu 37 jaren geleden, de kiel gelegd werd, den 1sten Januarij jl. nog slechts voor omtrent drie vierde gedeelte voltooid was; even eer was een ander schip van gelijk charter, de *Louis XIV*, dat in 1813 op stapel was gezet; de *Tage* was op de werf sedert 1824, de *Fleurus* en de *Ulm* sedert 1825.

— Men maakt toebereidselen om op den grooten triomfboog *de l'Etoile* een groot standbeeld te plaatsen, Frankrijk voorstellende, op een wagen gezeten, met vier paarden bespannen en omgeven door de beschermende geniën der fransche natie. Al de figuren zijn van kolossale grootte.

— De heer *Bauerkeller* heeft aan de Academie der Wetenschappen eene relief-kaart van Frankrijk en Belgie ter beoordeeling voorgelegd. Zij is in de horizontale afmetingen van … en in de hoogten van … vervaardigd. De nieuwe behandeling (*procédé de gaufrage*) verbindt den gepersten druk met de kopergravure; de kaarten kunnen zeer goedkoop geleverd worden, en zijn daarbij duurzaam en ligt. De kleuren duiden op het eerste gezigt de rivieren en kanalen, gewone straatwegen en ijzeren spoorwegen aan. De verscheidene tinten van den grond laten [illegible] des lands naar deszelfs voornaamste bassins onderscheiden. De Academie heeft eene commissie benoemd, die over deze uitvinding nog bijzonder haar rapport zal uitbrengen.

— De beklimming van den Mont Blanc is met den besten uitslag volbragt. De heeren *Bravait*, *Martins* en *Lepileur* hebben eindelijk den 29sten ll., 's namiddags ten 2 ure den top bereikt. Zij hadden eerst besloten beurtelings aldaar onder een tentje te overnachten met eenen gids, terwijl de twee overigen met twee gidsen zouden verblijven op de groote plateau. Doch de scherpe koude heeft dit belet. De thermometer stond in de schaduw op 7 graad onder nul, des middags kwartier over 2 ure. De beklimming was zeer moeijelijk geweest, niettegenstaande het weder zeer voordeelig was. Even voor het bereiken van den top, zijn die Heeren door een vreesselijken stormwind overvallen; de koude was toen zoo nijpende, dat toen zij bij het ophouden van den wind den top bereikten, met 7 graad onder nul, het hun voorkwam, alsof zij in eene welverwarmde kamer binnentraden. Den volgenden nacht en dag hebben de reizigers doorgebragt onder hunne tent op de groote plateau, welke daar reeds sedert eene maand geplaatst was en aan alles weerstand heeft geboden. De reizigers zeggen het behoud van hun leven verschuldigd te zijn aan den vervaardiger van die tent; want zonder de hechtheid van deze schuilplaats, zouden zij buiten twijfel in een der twee eerste nachten zijn omgekomen, te midden van vreesselijke stormen en bij eene koude van 13 graden onder nul.

De Heeren *Bravait* en *Martins* moesten eerst den 31sten Augustus of den 1sten September naar beneden komen. De laatste tijdingen van den 30sten bragten mede, dat zij bezig waren met hunne waarnemingen, waarvan de bijzonderheden binnen kort zullen worden bekend gemaakt. De moed dezer lieden zal worden op prijs gesteld. Te voren had het niemand langer dan vier uren op den top kunnen uithouden, en de meeste reizigers hadden dadelijk met het komen op den top maar gewenscht, hoe eer zoo beter naar beneden te keeren.

— Te Madrid had men den 4den September het officiële berigt

ontvangen, dat de Keizer van Marocco door de Engelsche zaakgelastigden *Bulwer* en *Hay* was overgehaald, om aan Spanje al de gevorderde genoegdoening te verleenen. Die genoegdoening zal bestaan in het straffen van den Moorschen overheidspersoon, die den Spaanschen consulairen agent heeft ter dood gebragt; het geven van schadevergoeding voor gepleegden zeeroof; den afstand aan Spanje van eenig grondgebied rondom Ceuta, en het opentlijk hulde bewijzen aan de Spaansche vlag. — Dit berigt wordt door over Engeland ontvangene tijdingen bevestigd.

— Berigten uit Madrid tot den 6den September, houden dat de heer *Martinez de la Rosa* binnen eenige dagen in de hoofdstad gewacht wordt; of hij de portefeuille van buitenlandsche zaken zou aanvaarden was nog onzeker.

De verkiezingen bleven in eenen voor het gouvernement gunstigen zin uitvallen; de absolutistische partij die men thans alleen scheen te vreezen, had verreweg de minderheid.

Dagelijks zag men fransche koeriers de hoofdstad doortrekken, zich naar Cadix begevende.

— Ter beurze waren heden (12 *September*) genoteerd: 5 pCt. 119,80; 3 pCt. 81,65; Nap. r. 98,50; Spanje 32; 3 pCt. 34¼; Rom. L. 104½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 9den September.

Uit het Hannoversche wordt geschreven, dat er tusschen de gouvernementen van Hannover en Nederland wederzijdsche maatregelen tot wering van den sluikhandel aan de grenzen zouden genomen zijn.

Voorts verneemt men uit Hannover, dat de koning zijne toestemming gegeven heeft tot den aanleg van een spoorweg in Oost-Vriesland, van Emden naar Munster, en alzoo in verband met de Rijn- en Wezer-spoorwegen.

— Bij gelegenheid van het derde eeuwfeest der Hoogeschool te Koningsbergen, heeft Z. M. de koning van Pruissen aan 19 hoogleeraren en 5 beambten dier hoogeschool ridderorden en eereteekenen verleend.

— Dezer dagen is te Berlijn een koninklijk besluit bekend gemaakt, waarbij van vijf tot vijf jaren een prijs van 1000 rijksdaalders benevens een gouden gedenkpenning wordt uitgeloofd voor het beste werk over eenig gedeelte der duitsche geschiedenis, hetwelk in genoemd tijdvak in de duitsche taal zal in het licht verschenen zijn.

Tevens is te Berlijn eene kabinets-order bekend gemaakt, waarbij eene vermindering van het tarief der briefporten wordt bepaald.

— Uit Meintz schrijft men, dat als het weder zoo gunstig blijft gelijk in de jongst verloopene acht dagen, men in weerwil van de slechte maanden Julij en Augustus, nog een vrij goed wijnjaar zou hebben. De wijnstokken hangen tamelijk vol, de druiven hebben een goeden graad van wasdom bereikt en zijn gezond gebleven.

— Uit Trier wordt van den 1 dezer het volgende gemeld: » Niettegenstaande den grooten toeloop van pelgrims, om den alhier ten toon gestelden Heiligen Rok te aanschouwen en te vereeren, zijn hier nog geene ongeregeldheden voorgevallen. Alleen hoort men van diefstallen, zoowel in de kerk als in de volgepropte huizen. De levensmiddelen zijn eer goedkooper dan duurder, daar de meeste pelgrims ruimen voorraad van levensbehoeften medebrengen. Het meeste geld wordt hier voor rozenkransen uitgegeven, aan welke penningen van verschillende grootte en qualiteit, met afbeeldingen van den Heiligen Rok, hangen, en die met dezen Rok in aanraking gebragt zijn. Een koopman alleen alhier had 34 centenaars dergelijke rozenkransen laten komen en binnen zeer korten tijd verkocht. Overigens waren een aantal speculanten in hunne verwachtingen op grove winsten zeer teleurgesteld.

— Te Geneve maakt het plotseling verdwijnen van zekeren *Claude Gaillard*, afkomstig uit Dijon, die vroeger in eerstgenoemde stad tot eene geestelijke orde behoorde, maar eenigen tijd geleden tot de Protestantsche kerk is overgegaan, het onderwerp der algemeene gesprekken uit. Hij zou den 15 Augustus, van een' zijner voormalige ordebroeders, de schriftelijke uitnoodiging tot een mondgesprek ontvangen, maar daaraan geen gevolg gegeven hebben. Vier dagen later ging hij uit, en keerde niet terug. Volgens sommigen, bevindt hij zich te Lyon, en is in den schoot der Roomsch-Katholijke kerk teruggekeerd; maar een dagblad wil daarentegen weten, dat hij bij het uitgaan aangegrepen, naar het naburig vlek Frangy, in Savoye, van daar verder naar Chambery gesleept, en aldaar in een klooster opgesloten zou zijn. Zoowel het een als het ander is echter nog ver van bewezen.

ENGELAND.

LONDEN, den 11den September.

De koningin, prins *Albert* en hunne oudste dochter, prinses *Victoria*, hebben zich eergisteren morgen van Windsor over den spoorweg naar Woolwich begeven en zich daar aan boord van het koninklijk stoomjagt *Victoria and Albert* naar Schotland ingescheept. De secretaris van Staat voor de buitenlandsche zaken, graaf *Aberdeen*, vergezelt H. M., de minister *Peel* is daarin verhinderd door de ernstige ongesteldheid zijner dochter. Men gelooft dat het hof den 28sten naar Windsor zal terugkeeren, en wil weten dat het vertrek van den koning der Franschen derwaarts nu stellig op den 8sten October bepaald is. 's Konings jongste zoon, de hertog *van Montpensier* en twee of drie ministers zouden den koning vergezellen.

— Uit Portsmouth meldt men, dat thans, nu de geschillen met Frankrijk vereffend zijn, het bestuur der marine voornemens is, ten einde in een gevaarlijk oogenblik niet onvoorbereid te zijn, allengs onze scheepsmagt te versterken. De *Times* juicht dit zeer toe.

— Men leest in onze bladen eene oorspronkelijk in een dagblad van Gibraltar opgenomen dagorder van den Britschen vice-admiraal *Owen*, waarin het zenden van berigten nopens de krijgsbedrijven van met Hare Maj. bevriende Mogendheden, van eenen aard, als in den *Times* zijn verschenen, over het bombardement van Tanger, ten sterkste wordt afgekeurd, en waarin tot gehoorzaamheid aan de bestaande bepalingen hieromtrent wordt vermaand.

— De secretaris-generaal voor de buitenlandsche zaken, heeft gisteren de officiële kennisgeving uitgevaardigd, dat de Prins *van Joinville* de haven van Mogador in staat van blokkade heeft verklaard.

— Sedert de vernietiging van het vonnis tegen *O'Connell* en zijne vrienden en de daarop gevolgde tooneelen te Dublin wekt de toestand van Ierland weder bezorgdheid. Zaturdag ll. zijn reeds twee regementen te Chatham ingescheept en op stoomschepen naar Ierland vertrokken; ter beurze alhier sprak men gisteren van het zenden van twee fregatten derwaarts.

De berigten uit Dublin loopen tot den 9den. Na de eerste vreugdebedrijven op het berigt der bevrijding heeft men zich er druk bezig gehouden met toebereidselen van eenen zegevierenden optogt. In den avond van den 6den, hebben de vrijgesprokenen onder het uitbundig gejuich der menigte te voet de gevangenis verlaten en zich naar hunne woningen begeven, doch met het voornemen om den volgenden ochtend tot het bijwonen van den optogt weder naar het gevangenhuis te gaan.

— De optogt had in den namiddag van den 7den plaats. De stoet bestond uit al de gilden, broederschappen en matigheids-genootschappen van Dublin, die allen met banieren, velen ook met oorverdoovende muzijk, optrokken. Daarop volgden de rijtuigen van den lord-meijer en van vele andere leden der regering en van het parlement, en eindelijk de triomfkar, waarop de held van den dag, met zijne zonen, kleinzonen en enkelen zijner vrienden gezeten was. Die triomfkar, welke reeds bij de verheffing van *O'Connell* tot lord-meijer is gebruikt, was met purper fluweel bekleed, en men zag daarop onder anderen twee Iersche harpenaars in hunne kleedij uit vroegere eeuwen. Zij werd door zes schimmels getrokken. Volgende rijtuigen bevatteden de overige bevrijde gevangenen, die echter betrekkelijk weinig aandacht tot zich trokken. De volksmenigte, die thans op de been was, wordt als ontzettend groot beschreven, ja door sommigen op 500,000 menschen geschat. Het gejuich, waarmede *O'Connell* ontvangen werd, was oorverdoovend. Terwijl hij de voornaamste straten der stad doortrok, luidden de klokken van al de roomsch-katholyke kerken. Aan zijn huis gekomen, hield *O'Connell* van het balkon eene aanspraak aan het volk, waarin hij de Ieren met het aanvankelijk zegevieren hunner zaak gelukwenschte, en voorts te kennen gaf, dat het misschien noodig zou zijn, om eene soortgelijke volksvergadering, als die een jaar geleden te Clontarf is aangelegd, doch toen van regeringswege is belet, te houden, doch dat hij in allen gevalle den volgenden Maandag in eene vergadering van het genootschap tot intrekking der unie zijne verdere plannen zou ontwikkelen. Een zware plasregen dwong hem weldra, om die redevoering te staken.

Zondag den 8sten zijn in al de R. K. kerken te Dublin, onder de leiding van de Aartsbisschop plegtige missen gelezen en *Te Deums* gezongen ter eere van *O'Connells* bevrijding.

Den 9den is eene groote vergadering van het intrekkings-genootschap gehouden, waarin *O'Connell* lang, met zijne gewone welsprekendheid en bitterheid tegen zijne tegenstanders, het woord heeft gevoerd. Hij heeft daarbij beweerd, dat de zaak van intrekking der unie een aanmerkelijken stap voorwaarts gedaan heeft; dat hij aan het bereiken van dat doel, na zijne gelukkige bevrijding, meer dan ooit zijn leven zou wijden, en dat het volk in zijn eigen belang zich rustig houden en vreemd blijven moest aan alle geweld. Hij heeft voorts de aandacht der talrijke aanwezigen op drie punten gevestigd: 1°. de bijeenkomst van eene zoodanige groote volksvergadering als die van Clontarf; 2°. het bijeenroepen te Dublin van een zoogenaamd behoudend genootschap, uit 300 leden bestaande, die uit alle oorden des eilands moesten worden afgevaardigd [en naar het plan van *O'Connell* zeer zeker de kern eener eigene volksvertegenwoordiging zouden moeten vormen]; en 3°. het regten vervolgen der regters en van den procureur-generaal, die hem en zijne vrienden wederregtelijk hebben veroordeeld. Wat de twee eerste gedeelten van zijn plan betreft, gaf hij vrij duidelijk te kennen, dat hij daarmede slechts zeer behoedzaam zou te werk gaan en wel zorg dragen van geenen onwettigen stap te doen. Voor het in staat van beschul-

diging stellen der regters schijnt bij verzoekschriften zoowel in Engeland als in Ierland te willen uitlokken.

— Een kort overzigt van het gebeurde in de zaak van *O'Connell* en de zijnen is voldoende om aan te toonen dat, al beseft men de vreugde hunner vrienden over de vrijspraak, al doet men het onmiskenbaar talent des zeldzamen mans niet te kort, al wil men zelfs toestemmen, dat de meerderheid der Iersche bevolking eenige billijke grieven heeft, die vrijspraak echter niet, zoo als door sommigen geschiedt, de volle zegepraal der regtvaardigheid over het schreeuwendst onregt genoemd kan worden. In Ierland toch achtten vier kundige regters de veroordeeling billijk, in Engeland vereenigden negen anderen zich met dit gevoelen, terwijl slechts vijf regters gebreken in de vormen vonden, en bij de eindelijke uitspraak in het Huis der Lords heeft de meerderheid van niet meer dan ééne stem de schaal ten voordeele der veroordeelden doen overslaan, waarbij nog opgemerkt moet worden dat zelfs lord *Denman* even min als de overige regters het bestaan eener zamenzwering ontkend, maar zijn oordeel tot vrijspraak hoofdzakelijk op de gebrekkige zamenstelling van de lijst der gezworenen gegrond heeft. Wat het klaarst uit alles blijkt is, aan den eenen kant, de onzekerheid der engelsche wetgeving, aan de andere zijde de volkomen onafhankelijkheid der regters in dit Rijk.

— In de laatste dagen der vorige week hebben in onderscheidene graafschappen, inzonderheid in Cheshire en Staffordshire, hevige stormen en onweders gewoed.

— Tusschen Dublin en Liverpool is op zee een ontzettend ongeluk gebeurd. De brik *Panama*, van laatstgenoemde plaats naar Montreal bestemd, is door een ander schip, de *Iron Duke*, zoo hevig overzeild, dat zij onmiddellijk zonk, terwijl zeven van de elf man der equipage hun leven in de golven verloren.

— De brieven uit Lissabon loopen tot den 3. Er heerschte aldaar steeds veel ontevredenheid. Men sprak van eene ontbinding der kamers. — Het Portugeesch bewind had, door tusschenkomst van den Paus, aan Dom *Miguel* eene jaarlijksche toelage van 350,000 franken met den achterstand van dien sedert 1834 doen aanbieden, mits hij plegtig en openlijk afstand zou doen van zijne regten op den Portugeschen troon. Dom *Miguel* scheen dit echter geweigerd te hebben.

— 23 Gisteren stonden de 3 pCt. gec. 99⅞; Nederl. 2½ pCt. 62 drie achtste; dito 5 pCt. 100⅝; dito 4 pCt. 96⅞; Spanje 34¼; Portugal 45¾; Brazilie 84; Mexico 36; Columbia 13¾.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 14den September.

Uit Weimar schrijft men dat de groothertog onder de grootkruisen van hoogstdeszelfs huisorde der Waakzaamheid of van den Witten Valk opgenomen heeft, hoogstdeszelfs onlangs geboren kleinzoon de hertog *Karel August*, als ook Z. K. H. Prins *Alexander* der Nederlanden. De universiteit van Jena heeft den jongen hertog op zijnen doopdag onder het getal harer Akademieburgers opgenomen. Bij gelegenheid der doopplegtigheid heeft voorts Z. M. de koning der Nederlanden aan verscheidene autoriteiten van het groothertogdom decoratiën geschonken, en H. M. de koningin, even als haar doorluchtige gemaal, *f* 2000 gulden aan de armen van Weimar.

— Z. K. H. de Prins van Pruissen is over Amsterdam, Utrecht en Arnhem verder naar Duitschland teruggekeerd.

— Door Z. Exc. den Minister van Finantien is vrijdom van briefport toegekend aan de ambtelijke briefwisseling tusschen de arrondissements-ijkers en de plaatselijke besturen in het ressort, onder de gewone voorwaarden van kruisband en contrasigne. De arrondissements-ijkers zijn echter onderling niet portvrij.

— Z. Exc. de Minister van Finantien heeft ter kennisse van de belanghebbenden gebragt, dat de gepensionneerden van den Staat, buiten 's lands verblijf houdende, die een pensioen genieten hooger dan *f* 300 jaarlijks (met uitzondering echter van hen, die verblijf houden in het hertogdom Nassau en in Zwitserland, waaromtrent andere maatregelen zullen genomen worden), gehouden zullen zijn, om *onverwijld* hunne woonplaatsen op te geven aan het Nederlandsch gezantschap in den Staat, waar zij gepensionneerden woonachtig zijn, hetzij onmiddellijk, hetzij door tusschenkomst van een der Nederlandsche consulaten in dat land, of, bij ontstentenis van beiden, aan den naastbij residerenden Nederlandschen diplomatieken of consulairen agent, en dat zij, van woonplaats veranderende, daarvan op gelijke wijs mededeeling zullen moeten doen.

— Op Donderdag, den 19den dezer, zullen, onder nadere approbatie door de commissie van beheer en toezigt over de droogmaking van het Haarlemmermeer, te Oegstgeest, in vijf perceelen worden aanbesteed de overige werken tot het digten der nog overgeblevene openingen in, en de voltooijing van den ringdijk, waardoor de droog te maken waterplas geheel van het buitenwater zal zijn afgescheiden, en door welker voltooijing alzoo de voorbereidende werkzaamheden zullen tot stand zijn gebragt.

— Uit 's Hertogenbosch meldt men den 11den dezer:

» Sedert eenige dagen zijn alhier in eene der zalen van het stadhuis ter bezigtiging van het kunstminnend publiek gesteld twee beelden in pleister, bestemd om aan Z. M. den Koning te worden aangeboden, beide oorspronkelijk naar de natuur geboetseerd en vervaardigd door onzen veel belovenden jongen stadgenoot, den heer *F. Donkers, Rz.*, voorstellende, het eene de buste van den H. *Joannes*, op het oogenblik dat hij (volgens eene legende) in verwondering en dankbaarheid God dankt voor de bewaring tegen het gif, dat in den kelk verborgen was, en het andere, een meisje ten voeten uit, spelende met een hondje, op het oogenblik dat zij uit het bad komt. — Die stukken zijn in den klassieken stijl, en getuigen, volgens het oordeel van bevoegde kunstkenners, van het talent, het snel ontluikend genie en den verheven aangenomen stijl des jongen kunstenaars, die zijne stad en hare koninklijke school, alwaar hij zijne eerste lessen in de kunst ontving, nu reeds eer aandoet."

— Men verneemt, dat het stedelijk bestuur van Stavoren van heeren Gedeputeerde Staten van Vriesland autorisatie gevraagd en bekomen heeft, om den kerktoren dier stad te mogen afbreken, en om de opbrengst daarvan te doen strekken tot verbetering van de kerk zelve, en dat wel ten gevolge van de weigering van het departement van marine, om dien toren langer op 's Rijks kosten te onderhouden, zoo als tot dus ver geschiedde, omdat men dien toren beschouwde als een baken op de Zuider-Zee, ten behoeve van de scheepvaart.

— Van Middelburg schrijft men den 6 dezer: »Wij vernemen, dat Z. Exc. de Minister van Binnenlandsche Zaken het stedelijk bestuur dezer stad heeft gemagtigd, om alhier twee jaarlijksche veemarkten in te voeren, en respectivelijk te doen houden op den eersten donderdag in de maand April en den laatsten donderdag in de maand October."

— Den 6 dezer stonden te Amsterdam voor het provinciaal geregtshof teregt, een man en eene vrouw, benevens twee knapen, beschuldigd van straatsteenen uit de openbare straat te hebben opgenomen en gestolen. De man, de eigenlijke leider van dezen diefstal, is tot één jaar, de vrouw, die mede tot het verhelen der steenen had bijgedragen, tot zes maanden, en de jongens, die de straatsteenen hadden opgebroken en weggevoerd, zijn ieder tot acht dagen gevangenzetting veroordeeld.

— Sedert eenige dagen zag men te Utrecht de visschen boven zwemmen, als wilden zij lucht scheppen, en velen dood op het water drijven. Daar men den visch met de hand grijpen en met netten scheppen kon, maakten vele daarvan gebruik om dien te vangen. Intusschen heeft men opgemerkt dat de visch ziek is, vermoedelijk door het afstroomen van het heidewater in de slooten, grachten en andere wateren. Door den hevigen regen, in den nacht van 24 op 25 Augustus ook, op de heide gevallen, is dit water aldaar eenigen tijd blijven staan, en schijnt eene schadelijke stoffen in zich genomen hebben, zoodat de visch, door dit water, hetwelk een weg naar de slooten en grachten gevonden heeft, als vergiftigd is. Men verneemt met genoegen dat de heer Staatsraad Gouverneur der provincie, na de provinciale geneeskundige commissie gehoord te hebben, de stedelijke en plaatselijke besturen heeft gewaarschuwd:

1°. Tegen het eten van plantenvoedsel, hetwelk onder water heeft gestaan en daardoor tot bederf genegen of reeds ten deele bedorven is. Bij eenige van deze planten schijnt dit bederf zeer kennelijk te zijn, zoo als bij de kool en de aardappelen; anderen, zoo als de peulvruchten, bezitten nog den schijn van onbedorven te wezen, zonder dat men zich daarop kan vertrouwen.

2°. Tegen het gebruik van visch, althans tegen het aanwenden tot voedsel van visch, welke reeds dood of stervende van het overstroomd geweest zijnde land of elders wordt opgehaald en bijeengebragt, welk voedsel zeer nadeelige gevolgen moet uitwerken.

3°. Tegen het drinken van water uit de weteringen en rivieren, als bevattende schadelijke deelen, van dooden visch en rottende planten afkomstig. De besturen uitnoodigende om, zooveel dit in hun vermogen zal wezen, het ten verkoop aanbieden van die gewassen tot voedsel bestemd, welke maar eenigzins in hunne eigenschappen veranderd zijn, te beletten.

» Ik moet (zegt Z. Exc.) de aandacht derzelve besturen almede nadrukkelijk bepalen tot de omstandigheid, dat, naarmate de bodem van het water bevrijd worde, de uitwasemende oppervlakte schadelijker worden zal, door de menigte rottende planten, welke zich op die oppervlakte bevinden; dat zulks op die moesgronden inzonderheid is te vreezen, welke door huizen en hutten zijn omgeven, en dat het alzoo van het grootste belang is, dat de gedachte besturen er voor zorgen: *a*, dat al die rottende [illegible] uit het plantenrijk, ten spoedigste, op hoopen, worden bijeengebragt en met aarde bedekt, ten einde hare schadelijke uitwasemingen oogenblikkelijk voor te komen, waarna de gronden zoo spoedig mogelijk zal worden omgespit en bezaaid, en *b*, dat de rottende visch, welke hier en daar zal blijven liggen, in kuilen worde geworpen, en daarna met eene dikke laag aarde bedekt, opdat hierdoor elke uitwaseming worde belet."

— Dezer dagen is te 's Hage in het licht verschenen: *le Guide de l'Etranger sur les chemins de fer et dans les principales villes*

des Pays-Bas. Dit werkje bevat eene schets der geschiedenis van het Rijk, eene korte staat- en aardrijkskundige beschrijving, eene tafel ter vergelijking van de nieuwe Nederlandsche munt, met die der voornaamste Landen, opgaven nopens de munt, de posterijen, de ijzeren wegen, en vervolgens eene beschrijving van de voornaamste steden des Rijks, met aanwijzing der belangrijkste merkwaardigheden, hotels, schouwburgen enz., die zich aldaar bevinden. Twee kaartjes, dienstelijk de reeds bestaande of daargesteld wordende wegen, versieren het geschrift.

— De *Utrechtsche Courant* vermeldt dat de zeeschilder *P. J. Schotel* te Medemblik, zich sedert drie jaren onledig houdt met het illustreren van het werk van den heer *de Jonge* over het Nederlandsche zeewezen. De belangrijkste zeeslagen van de vroegste tijden af tot den tweeden oorlog met Frankrijk in 1688, zijn reeds naar de beschrijving van den heer *de Jonge* geteekend of geschetst. Die ze met het oog eens kunstenaars beschouwde, zegt gemelde courant, rangschikte ze onder de beste, schoonste gelen van *Schotels* teekenpen, maar die ze met een onpartijdig oog zag, erkende, dat noch door buitenlandsche, noch door inlandsche kunstenaars ooit iets dergelijks werd daargesteld. Schepen, stijgagien, manoeuvres, sieraden, kleeding, in één woord alles is met de uiterste naauwkeurigheid als naar het leven geteekend.

— In de wapenfabrijken te Luik zijn gedurende het vorige jaar niet minder dan 156,647 vuurwapenen vervaardigd geworden, en wel 63,821 geweren met enkelen en 24,956 met dubbelen loop, 62,026 pistolen, 30,162 verschillende andere vuurwapenen.

— Te Makasser is den 26sten Februarij aangekomen in drie sloepen, de bemanning der belgische koopvaardijbrik *le Charles*, gevoerd door den 2den luitenant der koninklijke belgische marine *Hoed*, welk vaartuig komende van Singapora en bestemd naar Manilla, onder den Borneoschen wal in straat Makasser was aan den wal geraakt en door zeeroovers overvallen, aan wie de bemanning het vaartuig had moeten overlaten, zich met de sloepen reddende.

— Uit alhier ontvangen *Javasche Couranten* blijkt, dat door Zijne Exc. den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië de volgende benoemingen gedaan zijn:

Tot commissaris-inspecteur der etablissementen ter zuid- en oostkust van Borneo (Banjermassing, Pontianak, Sambas), Riouw en Linga, *A. L. Weddik*, laatstelijk resident van Ayer Bangies en gecommitteerde voor de Buitenbezittingen bij het algemeen secretariaat; tot chef der afdeeling... *C. Kuyler*... commies ten kantore van den ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Batavia, *J. C. Dyserinck*, thans klerk op gemeld bureau, en tot commies-ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Toeban (residentie Rembang), *D. van Lennep Campe*, woonachtig te Samarang.

Bevorderd, bij de militaire administratie, tot onder-intendant der 1ste klasse, de onder-intendant der 2de klasse *J. F. Duchateau*.

198ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

VIJFDE KLASSE.

17e Trekking. N°. 4382, 5165, ieder een prijs van *f* 1000.
18e .... N°s. 22593, 16656, ieder *f* 1000; N°. 9744, *f* 1500.
19e .... Geene.
20e .... N°. 18472, *f* 15,000; N°. 21900, *f* 1000.
21e .... N°. 19341, *f* 100,000; N°s. 1022, 3034, ieder eene premie van *f* 2000.
22e .... N°. 3233, *f* 1000.
23e .... Geene.
24e .... N°s. 21523, 6949, 12477, 5283, ieder *f* 1000 ... N°. 20011 eenige premie van *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS werden gisteren de navolgende fondsen omgezet: Ned. 2½ pCt. 62⅛, ¼; Nieuwe 5 pCt. 55⅝, ½, ¼; dito op resc. 75¼, ⅝; 5 pCt. 99¾; Syndic. 4½ pCt. 99⅝; dito 3½ pCt. 89⅝; Handelm. 146, ⅛; O. Ind. 5 pCt. 100⅝; dito 4 pCt. 96; Ardoins 20⅝, elf zest.; dito coupon 24, drie achtste; dito 3 pCt. 34½; Passieve 6⅝, 6; Portug. te Londen 2½ pCt. 46¼, ½; Rusland bij Hope 4 pCt. 92 een zest., 92; dito bij Stiegl. 91⅛; Amerika Bankact. 7 5/16, drie achtste; Braz. 86.

Dezer dagen is even buiten *Breda* een **HOND** GEVONDEN, welke, tegen betaling der kosten dezer Advertentie aan den Eigenaar zal teruggegeven worden, na zijn eigendomsregt duidelijk te hebben bewezen. Brieven *franco* onder Letter H, aan de Uitgevers dezer.

---

* * Mr. L. BERNS, Notaris te *Breda*, zal op *Donderdag den 19. September 1844*, des avonds ten 7 ure, in het Koffijhuis van de Kinderen BEEKMANS, op de Groote Markt te *Breda*, in het openbaar voor zijnen principaal OPVEILEN, en 14 dagen daarna FINAAL VERKOOPEN:

Een perceel HOFLAND, gelegen even buiten de Bossche Poort, in den *Bijpad* onder *Teteringen*, Oost A. en M. KOENRAADS, Zuid den Steenweg, West J. BASTIAANSEN en Noord P. VAN POPPEL, huisvrouw van J. STEENOVEN, Kadastraal Sectie D, N°. 472, groot 1 Bunder, 48 Roeden en 80 Ellen.

Te aanvaarden in gebruik met den 11. November 1880.

Nadere onderrigting te bekomen ten Kantore van genoemden Notaris.

---

* * Mr. L. BERNS, Notaris te *Breda*, zal voor zijnen Principaal, op *Dingsdag den 24. September 1844*, des avonds ten 7 ure, in het Koffijhuis van de Wed. J. VAN TEETERINGEN, te *Breda*, in het openbaar OPVEILEN, en 14 dagen daarna

FINAAL VERKOOPEN:

Eene sterke en wel ter nering staande HUIZINGE, (waarin thans de *Bakkers-Affaire* wordt uitgeoefend) met STALLING, PLEIN en ERVE, staande en gelegen op de Westzijde van de Groote Markt te *Breda*, gemerkt D, N°. 17, kadastraal bekend Sectie B, N°. 695, ter grootte van 1 Roede en 14 Ellen, met het gebruik van den GANG, uitkomende in het Kerkstraatje aldaar. Te aanvaarden 1 Mei 1845.

Nadere onderrigting te bekomen ten Kantore van gemelden Notaris.

GEWONE VERKOOPZAAL,

Veemarkt, Lett. D, N°. 178, te Breda.

PUBLIEKE VERKOOPING op *Donderdag den 19. September 1844*, van eene aanzienlijke partij MEUBLAIRE GOEDEREN, Bedden, Matrassen, Spiegels en Schilderijen, Pendules en Bloemvazen, Tapijten en Karpetten, Porselein, Glas, Koper-, Blik- en IJzerwerk, Wollen en Katoenen Dekens. Eenige stukken Linnen, Lakens, enz.

Daags te voren (*Woensdag*) op de gewone uren te zien.

DOMEINGOEDEREN

VAN

Z. K. H. PRINS FREDERIK DER *NEDERLANDEN.*

RENTAMBT *OOSTERHOUT.*

Op *Zaturdag den 21. September 1844*, des voormiddags ten 10 ure, zal de Rentmeester der Domeingoederen van Z. K. H. Prins FREDERIK der *Nederlanden*, voor het Rentambt *Oosterhout*, ten overstaan van den Heer en Mr. H. C. A. VAN WEEL, Notaris te *Oosterhout*, ten huize van den Herbergier WILLEM OLISLAGERS, in het *Hof van Holland* te *Oosterhout*,

VERPACHTEN:

23 Perceelen HAVER, te velde staande, aan den *Wildlijk* onder *Oosterhout*, te zamen groot 24 Bunders.

De Verpachtings-Voorwaarden liggen ter lezing ten kantore van den Rentmeester voornoemd, bij wien nadere inlichtingen zijn te bekomen.

OOSTERHOUT, den 11. September 1844.

De Rentmeester voornoemd,
S. BERMAN.

BESTEDING

VAN

RIJS- TIMMER- EN METSELWERKEN.

Op *Woensdag den 25. September 1844*, des voormiddags ten *tien* ure, zal, ten Huize van den Penningmeester J. DE KLERCK, te *Zevenbergen*, bij Inschrijving worden BESTEED:

1°. Het VERNIEUWEN van het PALEN HOOFD, en het ONDERHOUD voor een' termijn van ... jaren van het RIJSENDAM enz. gelegen aan het *Hollandsche Diep* bij de *Roodevaart*.

2°. Het MAKEN van een paar HOOGE VLOEDDEUREN in het *Sas* bij de *Roodevaart*; — een paar LAGE dito in het *Sas* bij het *Lansgatsveer*; en het VERHANGEN van de gemelde DEUREN uit het *Sas* bij de *Roodevaart* in dat bij het *Lansgatsveer*; — alsmede eenig METSELWERK.

Zullende de Bestekken veertien dagen voor de Besteding (behalve des Zondags), ten Huize en Herberge van H. H. KLEERSNIJDERS, te *Zevenbergen*, ter lezing liggen, en zal daags voor de Besteding, bij laag water, aan de *Roodevaart* aanwijzing gedaan worden.

VERKOOPING

VAN

Timmer- Afbraak en Brandhout.

A. MEEUWESEN en C°. VERKAAR, zullen op *Donderdag 3 October 1844*, des voormiddags ten 10 ure, bij de Kleine Kerk, aan de Haven te *Breda*, op *drie maanden Crediet* publiek VERKOOPEN, eene zeer aanzienlijke partij TIMMERHOUT, bestaande in Greenen-, Dennen-, Vuren- en Eikenhouten Balken, Ribben, Balken en Latten, alsmede verscheidene kavelen Afbraak, Gereedschap en Brandhout.

Gemelde Houtwaren zijn des morgens voor de Verkooping, ter plaatse voornoemd, voor een' ieder te zien.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.